

Eerder verschenen van Peter van Duijvenboden:
De aartsvader (2013)

Peter van Duijvenboden
ROUWRANDJES

VERHALEN

palm|slag

Illustraties en coverontwerp: vandijk ontwerpt, Eindhoven
Ontwerp binnenwerk: Palmslag
Auteursfoto: Sven van der Vlugt Fotografie

© 2020 Uitgeverij Palmslag | Peter van Duijvenboden

www.palmslag.nl
Info@palmslag.nl

pvanduijvenboden@ziggo.nl
duifies.home.blog

Alle rechten voorbehouden. Niets uit dit boek mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, internet, fotokopie, microfilm of op welke andere (digitale) wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

No part of this book may be reproduced in any form by print, internet, photoprint, microfilm or any other (digital) means without written permission from the publisher.

ISBN 978 94 930 5966 5
NUR 303

If you ever get close to a human

And human behaviour

Be ready, be ready to get confused

There's definitely, definitely, definitely no logic

To human behaviour

But yet so, yet so irresistible

And there's no map

'Human Behaviour' – Björk

Inhoud

Achter geraniums	9
Onomkeerbaar blauw	13
De grote bepaler	17
Matterhorn	21
De sollicitatie	27
De stopnaald	39
Het noodgebouw	43
The Scarlet Spider	51
De pendule	57
Vliegen	61
Rozengeur	73
Honds	79
De Apocalyps	91
Donna's strijd	99
De schrijver	103

Achter geraniums

‘Kijk, daar gaat die vent weer.’

Gert stond half op uit zijn stoel om tussen de planten door naar buiten te gluren. Daar liep een dertiger die zijn hond uitliet. Een prachtige dalmatiër, een jong beest nog, hoog op de poten. Zoals alle honden pieste ook dit exemplaar tegen de oude kastanje. Het mocht een wonder heten dat die boom nog leefde. Er kon een meer gevuld worden met de urine waarmee hij jaar in jaar uit dagelijks besprenkeld was.

Gerts gedrag ergerde mij steeds meer. Vergeetachtig was hij al, zou hij nu ook nog seniel worden? Zijn tachtig jaren toonde hij in de gekromde rug en de spillebenen in de slobberende broek. Al zijn kleding zat te ruim tegenwoordig.

‘Toe, Gert, ga zitten. Laat die man lekker zijn hond uitlaten. Je lijkt wel niet goed wijs.’

Hij negeerde me. Als een kiekendief volgde hij de hond en zijn baas die het plantsoen doorkruisten. Hij moest zich nog verder naar voren buigen om ze niet uit het oog te verliezen. Zijn rechterhand steunde op de vensterbank.

‘Zag je nou wat-ie deed?’

Hij draaide zijn hoofd naar achteren. Hij had die triomfantelijke blik, die uitdrukking die ik nooit had kunnen uitstaan. Dat gelijkhebbende was in de loop der tijd alleen maar toegenomen. Alsof het leven draaide om elkaar aftroeven.

‘Ik zei toch dat-ie iets in die boom zou stoppen.’

Nu was het mijn beurt om te negeren. Hoe minder aandacht, hoe beter. Ik nam een slok van mijn koffie en concentreerde

me op de krant op mijn bovenbenen. Ik kon me beter op de echte wereld richten dan op het benauwde wereldje waarin Gert verkeerde. Het spreekwoordelijke leventje achter de geraniums, bijna letterlijk, was voor hem al jaren geleden aangevangen. Vanuit zijn naar het venster gerichte fauteuil koekeloerde hij de godganse dag van tweehoog naar beneden en leverde zijn triviale commentaren. Mensen hadden mij gewaarschuwd voor deze fase in onze relatie. Vijftien jaar leeftijdsverschil als je jong bent was tot daaraan toe, maar nu Gert al flink bejaard was en ik maar net met pensioen werd het een ander verhaal.

Hoe anders was het met Thom, die een jaar jonger was dan ik. Een en al vitaliteit. Als ik aan de pretlichtjes in zijn ogen dacht, moest ik onwillekeurig glimlachen. Thom was ondanks zijn grijze kuif altijd een jongen gebleven.

‘Dan moet je nu opletten.’

Gert zette zijn woorden kracht bij door zijn wijsvinger omhoog te steken. Dat belerende gebaar dateerde nog uit zijn leven als docent. Alsof hij tegen een leerling sprak.

‘Nu komt zij, let maar op, die chique tante in die bontmantel. Dat mens met die poedel. Loopt ze ook onder die boom langs. Haalt zij eruit wat hij erin heeft gestopt.’

Hij liet even een stilte vallen. Hij gunde mij een momentje om zijn informatie te verwerken. Ik bladerde zwijgend door de krant.

‘Wedden?’

‘Fijn, Gert, ze moet doen wat ze niet laten kan.’

Ik schoof mijn lege kop en schotel op de vensterbank. Vanuit mijn ooghoek zag ik buiten beweging aan de rand van het parkje. Het moest gezegd worden, haar timing was perfect.

‘Bingo!’

Gert liet zich terugvallen in zijn stoel, juichend als een klein kind. Dit werd ernstig. Ik moest niet lang meer wachten met het raadplegen van de huisarts. Ik hield de krant omhoog. Voor mijn ogen dansten de letters van een artikel over liquidaties in

de Amsterdamse drugswereld. Mijn blik wendde zich af van de bijbehorende foto met speurende rechercheurs op straat en schoof langs het verkreukelde papier het plantsoen in.

De dame in de bontjas leidde haar hondje heupwiegend tot onder de kastanje. Terwijl het beest plaste, leek zijn vrouwtje de boom af te tasten.

‘Zei ik het niet? Ik zei het toch?’

Bij gebrek aan enthousiasme van mijn kant klapte Gert een paar keer driftig in zijn handen.

‘Daar! Daar!’

Hij sprak nu met flinke stemverheffing. De climax was bereikt. Het viel niet te ontkennen: de vrouw had iets in haar handen dat ze daarvoor niet had gehad. Het scheen inderdaad uit die kastanjeboom te komen. Ze stopte het haastig in haar tasje, waaruit ze ook iets tevoorschijn haalde. Ze strekte haar arm uit naar de boom en trok vervolgens een lege hand terug. Het had bij elkaar nog geen kwart minuut geduurd. Ze liep alweer door met haar poedel alsof er niets was gebeurd.

Terwijl de vrouw uit het zicht verdween, kwam Gert daadkrachtig overeind.

‘Zo,’ zei hij, ‘tijd voor een wandelingetje.’

‘Een wandelingetje? Wat ben jij van plan, Gert?’

Ik klonk als een achterdochtige schooljuffrouw. Niet dat het indruk maakte, ik had het nakijken. Hij schuifelde in ijltempo voorbij en arriveerde ongekend snel bij zijn rollator in de gang. Ik stond besluiteloos op, de krant dwarrelde in delen over het tapijt.

‘Je gaat toch niet naar buiten? Met dit weer?’

Het was een kulargument, ik wist het, maar ik kon zo snel niets beters bedenken. Het mocht hoe dan ook niet baten. Hij had iets in zijn hoofd gehaald wat ik er met geen tien paarden meer uit zou krijgen.

‘Trek dan in elk geval je jas aan,’ probeerde ik nog, maar de deur viel al in het slot.

Gezien de snelheid waarmee hij beneden was, moest hij geluk hebben gehad met de lift. Dit keer stond ik bij het raam om naar beneden te kijken. Vastbesloten zag ik Gert de flat uitkomen en op de kastanjeboom afkoersen. Zonder op- of omkijken stak hij de straat over, zijn rollator als een handploeg voor zich uit duwend. Een oude man die zich liet leiden door nieuwsgierigheid.

Waar ze opeens vandaan kwamen, was me een raadsel. Op hetzelfde moment dat Gert onder de boom aankwam en zijn knokige vingers er een minuscuul pakje uit plukten, was hij omringd door talloze mannen in uniform. Van verschillende kanten doken politiewagens op rond het plantsoen. De arm die Gert naar de kastanje had uitgestrekt, werd ruw op zijn rug gedraaid. Het pakje werd uit zijn hand getrokken. Vlak voor hij in de auto verdween, richtte hij zijn blik naar boven, naar mij. Ik meende wanhoop in zijn ogen te zien. Of misschien was het gewoon onbegrip.

Terwijl de politiewagens in colonne de straat uitreden, riep mijn telefoon me terug naar de werkelijkheid. Ik noemde mijn naam.

‘Hallo, met Thom.’ Hij klonk joviaal. Zoals gewoonlijk. ‘Heb je zin in een museumpje vanmiddag? We kunnen nog naar Rothko als je wilt. Gaan we daarna een hapje eten. Oké? Of kun je niet weg?’

Ik keek naar het verlaten plantsoen. In de verte naderde de man met de dalmatiër.

Onomkeerbaar blauw

Lange wandelingen juicht mijn psycholoog toe, zolang ik het strand maar mijd. Ik moet confrontaties zoveel mogelijk uit de weg gaan. Mijn toestand verdraagt geen heftige emoties. Ik knik braaf, maar krijg steeds vaker de neiging zijn adviezen in de wind te slaan. Wat weet hij van mij en mijn situatie? Hij is gelukkig getrouwd en heeft drie kinderen. Hij staat mijlenver van mij vandaan.

Die morgen sta ik voor dag en dauw op het strand voor een wandeling van Katwijk naar Noordwijk en weer terug. Ik loop langs de zee. Zelden heb ik het water kalmer gezien, het geeft nauwelijks geluid. Op wat vogels na is er tot in de verste verten geen levende ziel te bekennen. Hier heerst rust, absolute stilte, zelfs mijn innerlijke stem houdt zich gedeisd. In de verte doemt de potsierlijke hoogbouw van Noordwijk op. Daar ga je niet naartoe vanwege de opzienbarende architectuur. Noordwijk is een keerpunt halverwege, om even aan te tikken, meer niet.

Mijn aandacht wordt getrokken door iets blauws dat helder afsteekt tegen het vaalwitte zand. Ik zie direct dat het wat anders moet zijn dan achtergelaten of aangespoeld afval. Het zijn schoenen, korenblauw, die netjes naast elkaar staan voor een strandpaal, de neuzen naar de zee gericht.

Mijn hart gaat tekeer bij het neerhurken. Het zijn linnen damesschoenen gezien het model en de maat. Ze voelen zacht vanbinnen, ze zullen vast comfortabel zitten. Ik stel me goed verzorgde blote voeten voor met gelakte teennagels. Zolen die

ondiepe sporen achterlaten in het vochtige zand. Ik sta op en tuur het strand af. Er is nog steeds niemand te zien. De zee deint geruisloos zonder ophouden. Er zijn mensen die uit pure wanhoop die eindeloze plas in lopen.

Nog nooit heb ik me zo uitgeput gevoeld als na deze wandeling. Thuis kruip ik op de bank en kijk naar de vloer. De schoenen heb ik voor de boekenkast gezet. Het is tijden geleden dat daar zulke blauwe schoenen stonden, zomerschoenen, warm nog, net uitgetrokken. Over de muren en het plafond trekt een blauwe gloed. Ik sluit mijn ogen.

‘U heeft last van een schuldgevoel,’ vindt de psycholoog. ‘Dat is in uw situatie heel normaal. Het is nu eenmaal gelopen zoals het is gelopen. U hoeft zichzelf niets te verwijten. U bent emotioneel in onbalans.’

Dat weet ik dan ook weer. Tijdens al die gesprekken raken we niet aan het punt waar het echt om draait: had ik het onomkeerbare omkeerbaar kunnen maken?

De volgende morgen is de zon, net als ikzelf, net op. Het strand is het exclusief domein van de vogels. Ik wandel langs de zee in de richting van Noordwijk. Het is laag water. Wolkenflarden geven gaandeweg steeds meer prijs van de blauwe lucht. Het belooft een mooie dag te worden. Ik nader de plek waar ik de schoenen heb gevonden. De strandpaal staat er eenzaam en verlaten bij.

Ik houd mijn pas in. Aan de voet van de paal ontwaar ik opnieuw iets blauws. Kan het zijn dat iemand een morbide grap met mij uithaalt? Ik draai me om, om te zien wie zich van een afstandje om mij staat te bescheuren. Maar ik ben eenzamer dan ooit als ik het blauwe hoopje textiel bereik dat op de plek ligt waar eerder de schoenen stonden. Alsof het is neergelegd in een kast, zo ligt het er, keurig opgevouwen. Zodra ik het opraap, valt het uit de plooi: lichtblauw ondergoed en een blauwe linnen jurk. Ik bevoel de kledingstukken met mijn vingers en wrijf ze langs mijn gezicht. Ik snuif de geuren op

zo diep ik kan. De lucht van zee en strand.

Thuis besluit ik de psycholoog te raadplegen. Terwijl ik de telefoon laat overgaan overzie ik het absurde tafereeltje op de vloer: de uitgespreide jurk met daarop het ondergoed op de juiste plek en daaronder, met voldoende ruime voor fictieve onderbenen, de schoenen.

‘Waarom sla je mijn adviezen in de wind?’ moppert de psycholoog. ‘Het strand roept te sterke emoties op. Daar moet je mee om kunnen gaan. Het is nog te vroeg.’

Er valt een stilte. Ik schuif de bh iets omhoog.

‘Gebruik je die pillen wel?’

Ik kijk naar het verzegelde doosje op de tafel.

‘Die heb je echt nodig om tot jezelf te komen. Heb je vaker dat je van die dingen ziet, die schoenen en die jurk, bedoel ik?’

Ik heb het ondergoed verzwegen.

‘Weet je, ik heb morgenochtend nog een gaatje. Kom dan even langs, oké?’

De rest van de dag ligt de jurk als een kleedje op de grond. Samen met de schoenen vormt ze het blauwe middelpunt van mijn sober ingerichte flat. Ik stap eroverheen als ik door de kamer loop, ik kijk ernaar als ik koffiedrink of aan de tafel eet. Uiteindelijk verstrijkt de dag en breekt het moment aan om te gaan slapen. Ik laat de schoenen en de kleding achter in de duistere woonkamer. Tijdens het tandenpoetsen, mijn blik gericht op de onrustige ogen in de badkamerspiegel, bedenk ik dat het zo niet kan. In mijn pyjama loop ik terug naar de kamer, pak alles op en breng het naar de slaapkamer. De schoenen moeten natuurlijk op de vloer, maar de jurk en het ondergoed spreid ik uit op de rechterhelft van het tweepersoonsbed waarvan ik het dekbed heb teruggeslagen. Ikzelf ga aan de andere kant liggen, op mijn zij, mijn hoofd op het kussen, kijkend naar de kledingstukken. Het klopt niet. Ik richt me op, trek de jurk weg en werp hem op de stoel. Ik herschik de bh en slip en ga weer liggen. Er liggen twee blauwe

eilandjes in een zee van wit onderlaken. Ik reik naar de bh en gooi ook die opzij. Ten slotte trek ik het broekje weg. Mijn lichaam herkent de handelingen, zo deden we het altijd. Nadat ik mijn pyjama heb uitgetrokken, knip ik het lampje uit.

De volgende morgen ben ik in mijn kleurloze eentje. Elk spoorje blauw ontbreekt, maar het laken op de rechterhelft van het bed is kreukelig en het kussen ingedeukt. Ik ben later dan anders. Haastig schiet ik het joggingpak aan waarin ik altijd wandel.

Het weer is omgeslagen. Een straffe zuidwester blaast mij naar Noordwijk. Onstuimige golven rollen ruim over het strand. Ver voor mij uit loopt nog een wandelaar, een man of een vrouw, dat kan ik niet zien. Onze afstand blijft even groot, het natte zand loopt moeizaam. Het regent niet, maar ik voel druppels zeewater die de wind meevoert. Noordwijk lijkt verder weg dan op zonnige dagen. Misschien dat ik al eerder omdraai, ik moet terug tegen de wind in.

Ongemerkt ben ik mijn voorganger toch genaderd. Het lijkt een vrouw, althans ik meen een blauwe jurk te zien. Ze is nu ter hoogte van de strandpaal en loopt niet verder. Ze draait zich om. Ziet ze mij? Wacht ze op mij? Ik aarzel, zeker nu ik ontdek wat ze doet. Daar laten haar bewegingen geen twijfel over bestaan. Mijn hart klopt in mijn keel. Ze ontdoet zich soepel van haar kleding en hurkt om er een ordentelijk stapeltje van te maken, haar schoenen bovenop om te voorkomen dat de wind er vat op krijgt. Daarna draait ze haar naakte lichaam naar de zee en loopt langzaam, maar zonder aarzelen, de golven tegemoet.

Dit is geen gewone zwempartij, hier gaat iets onomkeerbaar mis. Zo snel als het zachte zand het toelaat, probeer ik te rennen. Op mijn roepen en zwaaien volgt geen reactie. Ik kijk op de naakte rug van een golfbreker die steeds dieper gaat.

De grote bepaler

Eerlijk gezegd was mijn moeder nooit de allermakkelijkste. Ze had zo haar ideeën over hoe het moest, met het leven in het algemeen en met de dingen in detail. Ze bepaalde graag wat anderen zouden moeten doen. Dat was niet altijd eenvoudig voor mijn zus en mij. Vooral niet toen we pubers waren en de grenzen en confrontatie zochten.

Maar het moeilijkst was moeders bedillerigheid voor mijn vader. Hij had in de loop van hun decennialange huwelijk zijn manieren gevonden om ermee te dealen.

‘Je moeder is de baas,’ was een gevleugelde uitdrukking van hem.

Hij bedoelde het ironisch. Het was de relativering die hun relatie nodig had, als een verademend briesje op een hete dag. Maar als de overheersing hem te veel werd en zijn spot hem niet meer kon redden, dan vluchtte hij in zijn boeken. Hij las pil na pil. Als ik aan mijn vader denk, dan zie ik hem zitten in zijn luie stoel, geconcentreerd lezend in een boek. Hij had geduld met mijn moeder. Het was liefde.

Toen vader op zijn 75ste plotseling wegviel door een hartaanval, was moeder flink van de kaart. Het was alsof ze op dat moment ontdekte dat er weinig meer te bepalen viel. Of eigenlijk, dat er een veel grotere bepaler bleek te zijn dan zijzelf. Eentje die echt alles bepaalde, definitief, en moeder het nakijken gaf.

Opeens was ze alleen. Vaders rol bleek bepalender geweest dan moeder had gedacht.

‘Het is zo stil in huis,’ klaagde ze, ‘je vader zorgde voor reuring.’

We misten hem allemaal, maar moeder leed er het meeste onder. Ze begon maaltijden over te slaan, ging zelden meer weg en zag er minder verzorgd uit. Zorgelijk, want ze was altijd actief geweest en had er steeds tiptop uitgezien. Zo zorgde de grote bepaler voor de gestage teloorgang van mijn moeder. Natuurlijk namen mijn zus en ik haar af en toe mee op sjouw. Ze hield van theater en musea. We regelden afspraken met ooms en tantes, die ook al flink op leeftijd waren. Maar uiteindelijk kwam altijd weer het moment dat moeder alleen thuis zat.

‘Jan is er wel, hoor,’ zei ze op een keer toen ik langskwam voor een kop thee. ‘Ik praat elke dag met hem.’

Ze knikte naar de tafel. Daar lag *De ontdekking van de hemel* van Harry Mulisch, een van de romans die mijn vader inder tijd had verslonden. Halverwege stak een bladwijzer uit het boek.

‘Je vader is al voorbij de helft,’ meldde moeder. ‘Hij is er helemaal weg van.’

Ze moet aan mijn gezicht hebben afgelezen dat de situatie niet helemaal klopte. Ze glimlachte.

‘Ik weet wel dat papa er niet meer is, jongen, maar dat boek maakt mijn herinneringen echter.’ Ze draaide haar hoofd naar de tuin. ‘Net stond hij de liguster nog te knippen.’

Ik besprak mijn zorgen met mijn zus. Je weet als kind best wel dat er een tijd komt dat je voor je ouders moet zorgen. Hoe dat traject eruitziet, is tot op zekere hoogte onvoorspelbaar. Welke stappen moet je zetten, hoelang zal het gaan duren?

‘Weet je nog dat papa en mama vroeger met zijn tweetjes naar Griekenland gingen?’ vroeg ik.

Mijn zus knikte.

‘Eilandhoppen,’ zei ze. ‘Het lijkt al eeuwen geleden.’

‘Zal ik mama nog eens meenemen daarnaartoe? In juni is

de temperatuur nog te doen.'

Moeder reageerde niet direct enthousiast op mijn voorstel.

'Kan ik dat nog wel, zo'n end?'

Maar toen ik haar foto's op internet liet zien van blauwe luchten en zeeën, pittoreske Griekse dorpjes en witte stranden, was ze om.

Drie weken later vlogen we naar Andros, een van de Cycladen. Ondanks de vermoeiende reis veerde moeder op zodra ze de Griekse zon op haar rimpelige huid voelde.

'Dit is zó zalig!' riep ze uit, toen we gearmd een wandelingetje maakten over de boulevard van het dorp waar we logeerden. Ze droeg een zonnebril en een hoed die ze vast moest houden vanwege de wind. Ze herleefde. In het verleden weliswaar, want vader had een prominente plek in haar herinneringen. Het leek alsof ze dacht dat ik haar echtgenoot was.

'Heb je het bed gezien op de hotelkamer, Jan?'

Ze lachte schalks en kneep in mijn arm. Het was aandoenlijk. Dat flirterige had ze vroeger vaker gehad. Uitsluitend naar vader overigens, andere mannen interesseerden haar niet. Niet om mee te flirten althans. Het maakte deel uit van haar rol als bepaler, ze zette haar vrouwelijkheid in om vader volledig in haar ban te houden. Als kind doorzag ik al dat vader zich dat zonder moeite liet welgevallen. Jaren na dato was het lastig om dat scherp voor de geest te halen, maar ik geloofde dat het huwelijk van mijn ouders grotendeels bepaald werd door een ondertoon van verliefdheid en een boventoon van liefde. Moeder mocht dan doen alsof zij de dienst uitmaakte, vader bepaalde of zij dat mocht.

De volgende ochtend bij het ontbijt vroeg ik moeder wat ze wilde doen op de zonovergoten dag die voor ons lag. Besluiteloos staarde ze me aan.

'Wil je misschien naar het strand?'

Dat voorstel veroorzaakte een brede glimlach op haar

gezicht.

‘Heerlijk, naar het strand! Hoelang is dat niet geleden? En weet je, Jan, dan huren we stoelen en een parasol!’

Zo streken we halverwege de ochtend neer op het strandje bij het hotel. We zaten comfortabel op strandstoelen onder de parasol. Moeder bladerde in een tijdschrift en ik las *De ontdekking van de hemel*, dat nog maar net in mijn bagage had gepast. Het blad had niet echt haar interesse, ze legde het na vijf minuten opzij.

‘Ik ga zwemmen.’ Ze klonk stellig en stond op.

‘Nou, mam, zou je...’

‘Dat lijkt me fantastisch.’ Ze liep naar de zee.

Ik herkende de toon van haar stem, hier was de bepaler die ze vroeger was aan het woord. Ze wilde zwemmen, en waarom eigenlijk niet? Als een vader die op zijn kind let, stond ik aan de kant te kijken hoe ze doorging in de zee, bedaard de schoolslag zwemmend van het strand vandaan. Zwemmen verloor je niet.

Een onverwachte rukwind maakte dat ik me moest bekommeren om onze spullen onder de parasol. De handdoeken en het tijdschrift waren weggewaaid. Nog geen minuut later stond ik weer aan de waterkant. Een gevoel van paniek golfde door mijn lichaam. Moeder was weg. Of nee, ik zag haar, zeker tien meter van me vandaan. Haar lichaam deinde op de kabbelende golven. Ze zwom niet. Ze bewoog niet.

De overlijdensverklaring van de Griekse arts vermeldde ‘hartaanval’. Misschien dat ‘weggezwommen’ dichterbij de waarheid lag. Moeder bepaalde graag zelf. Of was het gewoon de grote bepaler geweest die in die rukwind voorbijkwam?

Matterhorn

Het is zeven uur, het uur van de bus die me naar Leiden zal brengen. Ik sta er al een paar minuten, want aan te laat komen heb ik een hekel. Het is me één keer overkomen dat ik de bus miste. Ik was op tijd, de bus was te vroeg. Bij de busmaatschappij diende ik daarover een klacht in via de mail. Dezelfde dag nog kreeg ik een bericht terug. Dat stemde me tevreden. Ik had eigenlijk verwacht dat er dagen of misschien wel weken overheen zouden gaan, voordat ik een reactie zou krijgen.

Het antwoord stelde me echter flink teleur. De dame van de klantenservice, ene Carla Smit, liet mij weten dat mijn klacht niet kon kloppen. De chauffeur had namelijk verklaard dat hij gewoon op tijd bij de halte was gearriveerd. Toen ik dat las, was ik furieus. Ik tikte meteen een boos mailtje terug. Dat niet verstuurd kon worden, omdat het bericht van het busbedrijf een no-reply-mail bleek te zijn. Ik werd nog giftiger en zocht het telefoonnummer van die ballentent, een nummer waarvoor je moest betalen. Dertig cent per minuut. Ze zetten me zeker twee minuten in de wacht. Vervolgens viel de verbinding weg en had ik gewoon zestig cent in het water gegooid.

Ergernis stapelde zich op ergernis. Ik vervloekte de busmaatschappij en al het personeel dat er werkte. Eigenlijk had ik verhaal willen halen bij de eerste de beste buschauffeur die op mijn pad zou komen. In plaats daarvan was ik op het bankje gaan zitten van deabri en telde daar tot tien, langzaam en bedachtzaam. Gewoon een van de wijze raadgevingen van mijn moeder zaliger. En het hielp, ik kwam tot rust. Ik zat

op dat bankje, aanvankelijk kwam er stoom uit mijn oren, op het hoogtepunt van mijn woede had ik een moord kunnen plegen, maar al bij negen, of misschien al bij zeven voelde ik me kalmer worden.

Zonder de adviezen voor het leven van mijn moeder zouden er al heel wat vreselijke dingen zijn gebeurd. Ik ben vrij opvliegerig, maar dankzij de raadgevingen van mijn moeder kan ik er goed mee omgaan. Tot tien tellen helpt, en ook om aan fijne dingen te gaan denken als je het gevoel krijgt dat de hele wereld tegen je is. Mijn favoriete fijne gedachte gaat over de vakantie die ik als tienjarige doorbracht met mijn moeder in Zwitserland. In Wallis, om precies te zijn in Grächen. Dat ligt in het dal bij Zermatt en Zermatt ligt weer aan de voet van de Matterhorn, die prachtige, iconische puntberg.

Ik heb mij erover verbaasd dat er mensen zijn die de Matterhorn niet kennen. Ik ken die berg al zowat mijn hele leven. Vroeger hield ik een plakboek bij van plaatjes uit landen waar mijn moeder en ik op vakantie waren geweest. Die knipte ik uit folders die we mee naar huis namen of uit brochures die je kon opvragen bij toerismebureaus. De Matterhorn heeft een prominente plek in een van die plakboeken. In mijn kinderlijke handschrift heb ik er ‘*Matterhorn, 4478*’ onder geschreven.

Ik hield als kind al van zorgvuldig archiveren. Op dezelfde pagina bevinden zich plaatjes van de Jungfrau en de Eiger, respectievelijk 4158 en 3970 meter hoog. Wat mij dan stoort, nu als volwassene, is dat ik die twee Alpenreuzen uit het Berner Oberland op dezelfde pagina heb geplakt als de Matterhorn en de Monta Rosa (4634 m) uit Wallis. Ik heb meer dan eens onderzocht of ik de plaatjes los kon peuteren. Dat was misschien uiteindelijk wel gelukt, maar de mogelijke schade aan zowel plaatjes als bladzijde was lastig in te schatten. Indertijd had ik ze ingeplakt met Velpon, niet de eerste de beste lijm. Ik durfde het niet aan. Ik moet leren leven met

imperfectie. Moeder zei het ook al: ‘Het leven is niet perfect.’ Nog hoor ik het haar zeggen. Toen drongen die woorden niet goed tot me door. Ik groeide op onder haar vleugels, volkomen beschermd, eigenlijk in een klein perfect miniwereldje. Ik wist nauwelijks hoe het daarbuiten was.

Het is twee over zeven. De bus is in geen velden of wegen te bekennen. Het heeft geen zin voortdurend op mijn horloge te kijken. Toch doe ik het. Ik kijk op om te zien of de bus nadert en neer om te zien hoe de secondewijzer over de wijzerplaat schokt.

Wat is tijd? Je krijgt het en het wordt je weer afgenomen. In dit geval door een buschauffeur die ’s morgens om zeven uur bedenkt dat hij het wel wat rustiger aan kan doen. Dat tijdschema’s niet meer dan richtlijnen zijn waaraan je je min of meer kunt houden. Als de bus in een file belandt, kan ik daar inkomen, dat is overmacht. De dag beginnen met een achterstand, het afpakken van tijd van onschuldigen en argelozen is andere koek. Dat is willens en wetens de boel traineren.

Ergens snap ik dat wel, zo’n chauffeur wil laten merken dat hij de baas is. Over zijn bus, over zijn route. En zijn leidinggevende ver weg op kantoor kan de rambam krijgen. Die zit achter een bureau of aan de vergadertafel. Die wordt niet geleefd door roosters en routes. Die staat mijlenver van de praktijk. Wat weet zo’n kantoorclerk nu van zeikerige passagiers? Hij kent de klant alleen van papier. In aantallen, in financiën die binnenkomen.

Chauffeurs willen ook baasjes zijn. De klant is in dat verlangen niet meer dan een ondergeschikte. Een loser die geen auto heeft en in weer en wind naar een bushalte moet lopen. Een mindere menssoort, een *dégénéré* die zich afhankelijk maakt van anderen, die zich laat bazen, die moet weten wat zijn plek is. De chauffeur bepaalt wat er gebeurt. En nu gebeurt er vooralsnog niets.

Zeker vijf minuten te laat schuift lijn 30 voor de halte.

De chauffeur begroet mij uiterst vriendelijk. Ik heb hier de leiding, wil dat zeggen, maar ik ben wel een vriendelijke baas. Zo een die van zichzelf denkt dat hij beminnelijk is, dat is de ergste. Type Poetin, type Erdogan. Ik ken deze chauffeur. Het is ronduit een eikel. Om een voorbeeld te noemen van zijn eikelige gedrag: op donkere herfst- en winterdagen laat hij vaak de verlichting uit. Voor mensen die iets willen lezen, zoals ik, heel vervelend. Het zegt ook iets over zijn eigen ongeletterdheid. En over zijn gebrek aan empathie. Van een chauffeur op een lijndienst mag toch op zijn minst verwacht worden dat hij enig inlevingsvermogen heeft voor zijn passagiers. Dat je nog niet optrekt voordat de nieuw binnengekomen reizigers hun plek hebben gevonden bijvoorbeeld. Dat je niet tekeergaat tegen passagiers die abusievelijk op de stopknop hebben gedrukt. Dat je buitenlanders even uitlegt hoe ons chipkaartsysteem werkt. Ik ben op mijn hoede met deze kerel.

Het is zo'n bus met groene bekleding op de stoelen. Die bussen zijn ingericht op zoveel mogelijk passagiers. Vanuit het standpunt van de busmaatschappij misschien begrijpelijk, maar voor reizigers geen vooruitgang. Je bent gedwongen krap te zitten, met je knieën tegen de knieën van degene tegenover je en je heupen tegen de heupen van degene naast je. Meest vervelende scenario is tegenover een persoon komen te zitten met lange benen (meestal een man) en naast een persoon met brede heupen (meestal een vrouw). Dat maak ik gelukkig zelden mee. Aangezien ik tamelijk vroeg op de route opstap, kan ik meestal plaatsnemen op de eenpersoonsstoel rechts voorin.

Mijn voorkeur hebben de bussen met blauwe bekleding. Blauw vind ik sowieso een mooiere en sympathiekere kleur, maar de blauw ingerichte bussen hebben ook een fijnere indeling. Je kunt nog steeds naast iemand terecht komen met brede heupen, maar er zijn geen stoelen tegenover elkaar. Bijkomend voordeel is dat niemand 'tegen de richting in' hoeft te rijden.

Niet dat ik daar zelf last van heb.

Er is een nadeel van de stoel voorin, er hangt een bordje bij dat aangeeft dat de plek bedoeld is voor mensen die moeite hebben met staan. En ik weet dat er halverwege Leiden, na een halte of zes, vaak een man op leeftijd instapt met een stok. Hij loopt de bus voetje voor voetje binnen. Dat houdt de boel sowieso op. Wanneer hij instapt, houd ik me in eerste instantie van de domme. Ik doe alsof ik niet gezien heb dat hij een stok heeft en moeite met lopen. Het is nog vroeg, ik ben een slaperige passagier die geen oog heeft voor medereizigers. Dus als die man de bus in komt, doe ik gewoon even mijn ogen dicht.

Mocht het zo zijn dat hij in een volle bus noodgedwongen voor in het gangpad moet blijven hangen, dan ontkom ik er natuurlijk niet aan mijn plek af te staan. Dan sta ik ook echt wel op. Vanbinnen mokkend, maar ik sta op. Ik wil niet het gevaar lopen dat het baasje achter het stuur denkt mij terecht te moeten wijzen. Dat is ook nog nooit gebeurd.

Dit keer kan ik rustig blijven zitten tot het station. Rustig is misschien het woord niet, want de bus is in enkele haltes volgestroomd met tientallen leerlingen van het stedelijke ROC. Die maken buitensporig veel herrie. Alsof de dag al uren aan de gang is. Een jongen in het gangpad leunt tegen mijn stoel, waarbij zijn enorme rugzak tegen mijn linkerarm drukt. Van lezen komt zo niets. Als ik lees, kan ik me afsluiten van geluiden en dingen die onderweg gebeuren. Nu sluiten de herrie en de duwende rugzak mij af van het lezen.

Ik moet noodgedwongen naar buiten kijken. Het valt me op hoe slordig de chauffeur rijdt. Te hard, door oranje, over gearceerde weggedeeltes. Als hij remt, lijkt het wel alsof hij vol op de rem gaat staan. Zeker voor de staande passagiers, maar ook voor mij, bijzonder onaangenaam. Het voelt alsof je voortdurend gelanceerd wordt.

Eindelijk arriveren we in Leiden. Ik verlaat de bus zonder de chauffeur groeten. Als ik me haast kan ik de trein van drie

voor half nog halen. Ik worstel me door het gepeupel dat op zijn gemakje door de stationshal loopt. Alsof ze allemaal op weg zijn naar een dagje uit in plaats van naar het werk. Ze treuzelen op de meest onlogische plekken. Vlak voor of na de incheckpoortjes, onder- of bovenaan de trap naar het perron. Ik denk voortdurend: hoepel op. Hoepel in godsnaam op, ga aan de kant. Er zijn gewoon mensen die een trein willen halen. Ga je ergens anders lopen vervelen.

Op het perron zie ik het al: een opvallend grote groep bestudeert het scherm met de treintijden. Het zal toch niet waar zijn? De trein zal toch alstublieft wel gewoon op tijd vertrekken? Ik zie mensen omdraaien en rechtsomkeert maken. Een vrouwenstem klinkt over de luidsprekers. Ik stop mijn vingers zo diep mogelijk in mijn oren.

O, kon ik nog maar één keer bij mijn moeder zijn. Zodat ze me over mijn bol kon strelen, Brinta voor me klaar kon maken en Oudhollandse liedjes voor me kon zingen voor het slapengaan.

De sollicitatie

Tijdens het sollicitatiegesprek werd al duidelijk dat ze de baan kreeg. Ze had geen ervaring met groep 7 en 8, maar dat donderde niet, zo liet Molenaar, de joviale directeur, weten.

‘Je hebt toch een kleuterstage gedaan? Als je dat kunt, dan lukt het je in hogere groepen ook. Zeker met dit stelletje: vijftien rustige boerenjongens en -meisjes, netjes opgevoed. Om die in toom te houden heb je geen vier jaar pabo nodig, neem dat van mij aan. Zelfs de conciërge zou het kunnen.’

Zijn bulderende lach vulde het kantoortje. Hij sprong op en liep om het bureau heen.

‘Nou, Inga, gefeliciteerd, je bent aangenomen op basisschool De Ark.’

Hij stak zijn hand naar voren. Toen ze onhandig overeind schoot, stonden ze dicht op elkaar. Zijn hand pompte de hare op en neer. Hij rook naar zweet en koffie. Zijn kus viel vochtig op haar wang en zijn stoppels schuurden over haar huid. Ze kende hem nauwelijks een halfuur.

‘Je wilt toch wel, hè? We zitten hier dringend verlegen om vers bloed.’

Hij keek haar onderzoekend aan. Ze sloeg haar ogen neer en voelde het bloed naar haar wangen stromen.

‘Ja, graag,’ zei ze zacht, ‘het lijkt me heel leuk.’

Het was wonderlijk, van haar hele pabo-klas was zij de eerste met een baan. Ze was vier jaar lang een middelmatige student geweest met magere beoordelingen voor de stage.

‘Ik laat je meteen even de school en het lokaal zien en

misschien lopen er nog collega's rond.'

Ze liepen door een gang met vaalgele tegeltjes op de vloer en wanden. De kapstokken waren leeg op een enkele plastic zak na. Nog een dag te gaan en dan begon de zomervakantie.

'Groep 3-4, groep 5-6.'

Molenaar wees naar de ontmantelde klaslokalen waar het schoolleven afgelopen jaar gebruikt moest hebben. Kale prikborden, lege lijnen met hier en daar een knijper, uitgeschakelde digiborden en uitpuilende oudpapierbakken. Vanuit het keukentje kwam hen een gezette vrouw tegemoet met een glas water in de hand. Haar geblondeerde haar kon niet verhullen dat ze dik in de vijftig moest zijn.

'Conny, mag ik je voorstellen, onze nieuwe collega Inga. Vers van de pabo.'

Op het gezicht van de vrouw verscheen een grimas die ongewijfeld als glimlach bedoeld was. Ze gaven elkaar een hand. De armbanden om Conny's pols schoven rinkelend tegen elkaar.

'Sterkte, en begin maar meteen met vergeten wat ze je op de opleiding geleerd hebben, meid. Je eigen klasje draaien is een stuk weerbarstiger.'

'Hier klinkt de stem van de praktijk, Inga.' De directeur gaf haar een vette knipoog. 'Conny heeft afgelopen jaar jouw aanstaande groep 7 gehad. Was het wat, Con?'

De directeur legde zijn onderarm op de deurpost van het lokaal. Zijn overhemd met korte mouwen vertoonde een zweetplek onder de oksel.

Conny nam een slok water. Op het glas bleef de afdruk van haar lippen achter in rode lippenstift.

'Hou ze kort. Als je ze één vinger geeft, nemen ze je hele arm.'

'Gratis advies van een oude rot in het vak, Inga.' Molenaar knipoogde weer.

Conny liep haar lokaal binnen en stampte de oudpapierbak aan met haar rechtervoet. Ze droeg sandalen. Haar teennagels waren roodgelakt.

‘Ze lijken heel lief en aardig, maar ondertussen. Heb je ervaring in de bovenbouw?’

Inga keek even naar Molenaar en schudde toen haar hoofd.

‘Ik moest uitwijken naar groep 6. Er waren geen stageplekken meer in 7 en 8.’

‘Ze heeft een kleuterstage gedaan, Con. Dat is een ervaring die zelfs jij in al die jaren niet hebt opgedaan.’

Conny vertoonde weer die grimas.

‘Kleuters,’ zei ze smalend, ‘die zijn niet eens zindelijk.’

Aan het einde van de gang was het lokaal van groep 7 en 8. De tafeltjes stonden wanordelijk in de ruimte. Molenaar zette een omgevallen stoel overeind. De oudpapierbak lag op zijn kant met het papier als een waaier verspreid over het linoleum.

‘Kijk, Inga, dat is nog een reden waarom we een nieuwe collega nodig hebben, iemand die orde kan scheppen in de chaos. Met alle respect voor je voorganger, maar Sybrand maakte er gewoon een zootje van af en toe. Nu ook, hij gaat weg en laat gewoon de boel de boel. En denk maar niet dat hij morgen op zijn laatste werkdag orde op zaken stelt.’

Met zijn voet schoof Molenaar het papier bij elkaar. Toen liep hij de gang op.

‘Bert!’ Zijn stem galmde door de gang. ‘Bertus!’ Vertwijfeld keek hij om naar Inga. ‘We hebben een conciërge. Die kan in elk geval dat papier opruimen. Bertus!’

Inga nam het lokaal op. Ze probeerde zich voor te stellen hoe ze het in zou richten. Plantjes in de vensterbank, posters aan de muur, de tafels in groepjes. Groep 8 bij het raam, groep 7 bij de deur.

‘Waar bleef je nou, man? Ik sta de longen uit mijn lijf te schreeuwen.’

Tegenover Molenaar stond een knul in een stofjas. Inga schatte hem een paar jaar ouder dan zij zelf was. Onder de jas had hij blote benen die in feloranje sportschoenen staken.

‘In alle lokalen staan barstensvolle papierbakken. Die moet

je vanmiddag nog legen. En dan doe je meteen de prullenbakken. En heb je alle wc's al doorgetrokken?'

Zonder iets te zeggen of haar een blik waardig te gunnen kwam de jongen het lokaal binnen en trok de papierbak naar zich toe.

'Dit is Inga, Bert. Zij komt Sybrand vervangen.'

De conciërge tilde de bak omhoog, terwijl de helft eruit viel. Hij keek Inga schuchter aan.

'Rook jij?' vroeg hij.

'Eh, nee.'

Inga had nog nooit gerookt, dus dat antwoord had wel wat minder aarzelend gekund. Wat bedoelde hij? Waren haar tanden geel?

'Bert en Sybrand steken er samen altijd eentje op buiten op het plein,' verduidelijkte Molenaar. 'Dat ga jij nog het meeste missen, hè, Bert?'

De jongen knikte, zijn opengesperde ogen op Inga gericht, alsof hij iets opzienbarends zag. Zonder zijn hoofd te bewegen gleeed zijn blik van boven naar beneden.

'Mooie, eh, rok.'

Hij draaide zich om en liep het lokaal uit met een spoor van oudpapier achter zich.

Onwillekeurig streek Inga haar handen over de rok. Hij was inderdaad prachtig en zat bovendien lekker. Het was niet voor niets dat ze deze rok had gekozen voor het sollicitatiegesprek. De blouse met korte mouwen paste er perfect bij.

'Ik zie het al, Bertus is verliefd.' Molenaar grijnsde, maar trok meteen zijn gezicht weer in de plooi. 'Hij is niet helemaal honderd, dat was je al opgevallen, natuurlijk. Jongste telg van mijn zuster, heeft knel gezeten bij de geboorte en zit sindsdien knel in het leven zullen we maar zeggen. Moeilijk joch, het is fijn dat ik iets voor hem kan betekenen. En voor mijn zuster. Het valt niet mee om zo'n kind op te moeten voeden. We noemen 'm conciërge, dat geeft een beetje aanzien. Maar

meer dan simpele klusjes kan hij niet aan.'

Ongemerkt moest Molenaar dichterbij gekomen zijn. Zijn zweetgeur dreef ineens prominent Inga's neusgaten in. De huid rond zijn ogen was rood en rimpelig. Uit zijn wenkbrauwen staken talloze lange, grijze haren omhoog.

'En wat die rok betreft... ' Molenaar liet zijn volume dalen tot fluisterniveau en keek omlaag. 'Persoonlijk houd ik van rokken, zeker van de benen die eronderuit steken, en dat is niet seksistisch bedoeld, maar voor zo'n knul als Bertus ligt dat anders, die is weinig gewend, die kan daarvan in de war raken.'

Hij zweeg even en monsterde Inga's blik. Ze keek weg om haar gloeiende wangen te verbergen.

'Sorry dat ik het zo zeg, Inga, het is een kwestie van hormonen. Hij mag dan cognitief achterlijk zijn, hormonaal bruist en kolkt het als bij iedere andere vent van zijn leeftijd. Begrijp je wat ik bedoel te zeggen?'

In de verte klonk het rinkelen van een telefoon. Molenaar draaide zich naar de gang.

'Ik ben zo terug.'

Inga blies over haar verhitte gezicht. Nee, ze begreep eigenlijk niet precies wat Molenaar bedoelde. Kon Bertus zijn handen niet thuishouden? Deed ze er verstandig aan voortaan in broek te verschijnen? Ze liep naar het bureau en nam plaats op de stoel. De wereldkaart op de achterwand was gescheurd en hing scheef. De laden van het bureau zaten zo vol dat ze niet dicht konden. Ze trok aan de onderste, die tot de rand toe gevuld was met papier beschreven door kinderen. *Toets aardrijkskunde*, las ze op het bovenste blad. Gemaakt op 15 april door Irene. Een keurig meisjeshandschrift van ronde letters. *1a. Nederland heeft een zeeklimaat. 1b. Een zeeklimaat heeft zachte winters en koele zomers. 1c. Regen in alle jaargetijden.*

Inga keek naar buiten. Het schoolplein zinderde in de zomerse hitte.

'Heb je zijn, eh, fles al gevonden?' Inga had Bertus niet

horen binnenkomen. Hij stond voor het bureau, de lege papierbak in zijn rechterhand.

‘Fles?’

‘Ja, onder al dat, eh, papier verstopt Sybrand een fles jenever.’

Hij zette het krat neer, boog over het bureaublad en sjoerde de stapel papier omhoog. Eronder lag inderdaad een halfvol flesje.

‘Is hij alcoholist?’

De jongen keek haar in gebogen houding aan, zijn hand nog om het pak papier geklemd. Zijn blonde krullen hingen half voor zijn ogen. Er stonden zweetdruppeltjes op zijn neus en wangen.

‘Wanneer ben je, eh, alcoholist?’

Waarschijnlijk stelde hij de vraag omdat hij het antwoord niet wist, maar het klonk retorisch, filosofisch haast.

‘Dronk hij elke dag?’

Bertus knikte. Zijn krullen golfd en heen en weer.

‘Ook in de klas? Stiekem tijdens de les?’

‘Nee, dat niet. Nee, dat zal toch niet.’ Hij kwam vertwijfeld overeind. ‘Volgens mij alleen, eh, na schooltijd. Of misschien tussen de, eh, middag.’

‘Kon je merken dat hij dronk? Aan hoe hij deed?’

Bertus schudde zijn hoofd.

‘Hij was niet, eh, dronken of zo. Ja, je kon het ruiken, soms. Vandaar,’ hij dook weer naar voren om de bovenste lade open te trekken en daar iets uit te pakken, ‘altijd dat, eh, eeuwige rolletje pepermunt.’

In zijn hand hield hij een opengescheurde rol King. Hij keek Inga triomfantelijk aan.

‘Jij eentje?’

Hij schudde zijn haar voor zijn ogen vandaan. Prachtige blauwe irissen met een heldere blik keken haar aan. Was die jongen echt achterlijk? Dan kon hij dat goed verbergen. Alleen

die stofjas maakte een idiote indruk. Inga stopte het peper-
muntje in haar mond.

‘Is die jas niet warm?’

Bertus keek omlaag alsof hij voor het eerst ontdekte dat hij
een jas aan had. Hij haalde zijn schouders op.

‘Ik moet ’m aan tijdens het werk, dat, eh, dat, eh, wil
Molenaar nu eenmaal.’ Hij schudde zijn haar weer opzij.
‘Die is de, eh, baas.’

‘Je oom?’

‘Ome Waldo, ja. Wie betaalt, eh, bepaalt. Dus. Maar er zit
niks, eh, onder.’

‘Huh?’ Inga lachte.

‘Eh, eh, nauwelijks, bedoel ik.’

Hij leek opeens verlegen en keek opzij naar de deuropening.
In de verte klonk de stem van Molenaar. Aan de tussenpozen
in zijn spreken te horen was hij nog steeds aan de telefoon.

‘Inga.’

Hij noemde haar naam alsof hij iets in de mond nam wat hij
voor het eerst proefde. Hij sperde zijn ogen wijder open. Een
lok gleed van zijn voorhoofd voor zijn linkeroog. Het puntje
van zijn tong gleed over zijn bovenlip.

‘Bertus?’

Ze leunde voorover op het bureau.

‘Pas op, eh, pas op, eh...’ hij bewoog zijn hoofd in de rich-
ting van de gang, ‘pas op voor ome Waldo, eh, Molenaar, hij
kan zijn handen niet, eh, thuislaten, snap je. Jonge vrouwen,
snap je. Er was een stagejuf en, eh...’

Bertus slikte. Er klonken voetstappen in de gang.

‘Pas op, Inga,’ fluisterde Bertus.

Hij dook naar de vloer om achtergebleven papier bij elkaar
te schuiven.

‘Waarom neem je daar geen bezem voor, Bert, je gaat toch
niet over de vloer liggen dweilen? Wat moet juf Inga daar niet
van denken? Die denkt ook, wat is dat voor een debiel?’

Molenaar wendde zich tot Inga. In zijn hand had hij enkele vellen papier.

‘Dit is het contract. Als je dat in zou willen vullen. Hoeft nu niet hoor, je kunt het gewoon opsturen naar het administratiekantoor.’

Hij nam zijn bril af om iets op het bovenste vel te lezen.

‘Adres staat hier bovenaan. Het wijst zichzelf. Woongegevens, burgerservicenummer, verklaring omtrent gedrag, dat soort dingen.’

Hij overhandigde Inga de papieren.

‘En zullen we dan afspreken op 12 augustus om nog een en ander door te nemen? Dan zijn we met zijn tweeën en kunnen we ons ongestoord voorbereiden op het nieuwe schooljaar.’

Vanuit haar ooghoek zag Inga Bertus het lokaal verlaten. Hij liet haar alleen met directeur Molenaar, oom Waldo, die de katjes kneep in het donker. Waar was ze beland? In nog geen tien minuten tijd hadden twee mannen haar gewaarschuwd voor elkaars dreigende handtastelijkheden. Lag hier haar toekomst, op een minischooltje in een boerengat met collega’s die ruim dertig jaar ouder waren?

‘Zal ik je even naar de bushalte rijden? Als je gaat lopen mis je net de bus. Dan moet je een uur wachten op de volgende. Bovendien: de auto heeft airco. Verheug je op de kou.’

De wagen die Molenaar even later voorreed was onmatig groot. Hij zat achter het stuur met een zonnebril op. Zijn grijns verraadde dat hij dacht indruk op haar te maken.

‘Lekker fris, hè? Ik heb niets te veel gezegd.’

Molenaar trok de pook in de tweede versnelling. De aanraking van haar been met zijn vingers was subtiel, maar wel degelijk een feit. Voor zover de autogordel het toeliet, schoof Inga naar rechts.

Net voorbij het schoolhek trapte Molenaar op de rem. Hij keek in de achteruitkijkspiegel, liet vervolgens het raampje zakken aan Inga’s kant en boog voor haar langs.

‘Even hoor, anders gaan er dingen mis.’

Hij leek het meer tegen zichzelf te zeggen dan tegen Inga. Ze maakte zich plat tegen de rugleuning.

‘Wat ga jij nou doen?’ schreeuwde Molenaar naar buiten.

Bertus kwam langsij. Hij had een fiets aan de hand.

‘Je bent nog lang niet klaar. Die prullenbakken zijn nog niet geleeegd, de wc’s zijn niet doorgetrokken.’

‘Nee, maar eh...’ begon Bertus.

Zijn ogen waren op Inga gericht, er lag een diepe droefheid in. Wilde hij dat ze iets zei? Wat had ze in hemelsnaam moeten zeggen? Molenaars schouder duwde opdringerig tegen haar aan. Ze keek recht in zijn gehoorgang, waaruit een pluk grijs haar stak.

‘Je gaat nu terug en je maakt je werk af. Daarna wacht je op mij tot ik terug ben, begrepen? Ik breng juf Inga naar de bushalte.’

De auto trok weer op. Bij het schakelen kropen Molenaars vingers opnieuw Inga’s stoel op. Of het daardoor kwam of door de airco, het kippenveld stond op haar benen en armen.

‘Nou, je ziet het, die jongen heeft voortdurend sturing nodig. Heldere, overzichtelijke klussen moet hij hebben, anders raakt hij het overzicht compleet kwijt. En dan nog.’

Hij schakelde van de tweede naar de derde versnelling en streek zijn pink langs Inga’s dij.

‘Bertus is vanmiddag een beetje van streek, denk ik. Wat wil je ook met een dame in huis met zulke benen. Denk dan maar eens aan het doortrekken van wc’s.’

Hij lachte hard.

‘Dat wordt nog wat na de vakantie. Straks heb ik een goeie juf voor de klas, maar een conciërge die hoteldebotel is.’

Hij schakelde terug en sloeg rechtsaf. Hij liet zijn hand rusten op de versnellingspook.

‘Lang en slank. Ja, sorry, maar jouw benen intrigeren me. Dan denk ik, hoe ver lopen ze nog door onder je rok. Heel veel

verder kan haast niet. En waar eindigt het allemaal?’

Inga keek stoïcijns voor zich uit. Voor zover ze stoïcijns voor zich uit kon staren onder Molenaars blik. Ondanks de airco voelde ze zich warm worden, vooral haar hoofd.

Gelukkig dook al snel de bushalte op. Ze koppelde de gordel los nog voor ze goed en wel stilstonden. In een oogwenk had ze het portier achter zich dichtgesmeten en stond ze buiten, waar het bloedheet was. Het voelde als een verademing. Wat Molenaar door het geopende raampje riep, kon ze niet verstaan. Niet dat het iets uitmaakte. Ze richtte haar blik in de richting vanwaar ze de bus verwachtte. Daar kwam hij al, hij reed juist de hoek om. Molenaar stelde vast dat hij plaats moest maken. Hij groette door zijn arm op te steken, ze deed alsof ze het niet zag, alsof ze zich concentreerde op de bestemming die op de voorkant van de bus prijkte. Centraal Station. Daar wachtte een intercity naar haar woonplaats. Zonder vertraging kon ze binnen twee uur thuis zijn.

‘Inga!’

Het was vreemd haar naam te horen schreeuwen in deze onbekende omgeving. Haar linkervoet stond al in de bus. Ze kon niet nalaten naar links te kijken. De fietser die met hoge snelheid naderde had wapperend blond haar. Oranje sportschoenen dansten driftig op de pedalen.

Heel even aarzelde Inga met inchecken, haar naam klonk nogmaals door de broeierige buitenlucht. Toen drukte ze haar kaart resoluut tegen het apparaat. Achter zich hoorde ze hoe de deuren dichtklapten. Ze nam plaats op de voorste stoel rechts van het gangpad. Naast haar, buiten de bus, liet Bertus de fiets onder zich vandaan glijden in het gras. Hij rende mee met de optrekkende bus en sloeg met zijn hand plat op het raam.

‘Inga!’

‘Wat is dat voor een idioot,’ riep de buschauffeur verbolgen, ‘hoort die vent bij jou?’

Inga schudde haar hoofd. Terwijl de bus vaart maakte,

opende ze haar handtas en trok de papieren tevoorschijn die Molenaar had gegeven. VvPCO stond erboven. Vereniging voor Protestants Christelijk Onderwijs. Daaronder de namen van de scholen die aan de vereniging verbonden waren: De Ark, De Regenboog, De Duif. De rest van de busreis besteedde ze aan het zorgvuldig versnipperen van het contract.